

CIOTKA (82) *sb f*

o oraz a jasne.

sg *N* ciotka (36). ◇ *G* ciotki (13). ◇ *D* ciotce (4). ◇ *A* ciotkę (12) [w tym: -a (1)]. ◇ *I* ciotką (5). ◇ *L* ciotce (4). ◇ *pl N* ciotki (6). ◇ *A* ciotki (1). ◇ *L* ciotkach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. *Siostra matki lub ojca; matertera Mymer¹, BartBydg, Mącz, Cn; amita BartBydg, Mącz, Calep, Cn; matruelis Mącz (81)* : między którymi były też jego ciotki *OpecŻyw 125v; Mymer¹ 38; LibMal 1543/74v [2 r.], 1544/92, 1550/152; Item zassiewek y Grunth spathkowy po nyeboszcze cziothczy ych tho mają dzyelycz na cztery czesczy ZapWar 1550 nr 2666, 1550 nr 2666 [2 r.]; Ciotká/ ieft Oycowá álbo Mátczyná śioftrá. GroicPorz ff2v, ff2v; RejWiz 60; bowiem to był fyn Heffyony śioftry Priamułowej á ciotki Hektorowej BielKron 57v, 86v; Mącz 7d, 204c, 211a, b; RejZwierc 245; KochOdpr B4v; SkarŻyw 458; ZapKościer 1580/10, 14v, 1588/79v; Calep 61b; O Ciotkách SarnStat 600, 26, 590, 599, 636, 1179; SiebRozmyśl F3v, F4; SkarKaz)(4.*

W połączeniu z imieniem (16): pozdrowila pokornie cijotkę fwą Elzbię OpecŻyw 10v, 125v; ZapWar 1527 nr 2361, 1540 nr 2591, 1544 nr 2451, 1550 nr 2655, nr 2666; LibMal 1543/74v; wzyął k łobie zá towárzyźzá Wálentynianá brátá/ od ciotki Plácydy BielKron 159v, 210, 417v; SkarŻyw 435, 458, 518; SiebRozmyśl F3, G3.

Wyrażenia: »ciotka po matce« (1): Matertera, a matre est soror matris meae, a matris sorore quasi mater altera, cyothka po mathcze BartBydg 250b.

»ciotka po ojcu« (2): BartBydg 250b; Amita, patris mei foror, Ciotká po oycu. SarnStat 599.

»rodzona ciotka« [szyk 8 : 4] (12): ZapWar 1527 nr 2361, 1544 nr 2451, 1550 nr 2655; RejJóz E7v; Buławá mu też łtoi zá rodzoną ciotkę. RejWiz 4v, 93; RejZwierc 42, 64v, 118v; Pothomek zacny ozdobi łwe przodki/ Włzeteczny zelży y rodzone ciotki. RejZwierc 219v; StryjKron 547. Cf »ani brat, ani swat, ni rodzona ciotka«.

Zestawienia: »stara ciotka« = *siostra babki lub dziadka (3): amita magna, est soror avi, stara cyothka BartBydg 250b, 251; Stára Ciotká/ ieft mego Dźiádá y moiey Báby śioftrá. GroicPorz ff2v.*

»starsza ciotka« = *siostra prababki lub pradziadka (3): BartBydg 250b, 251; Stárfzá Ciotká/ ieft mego Prádźiádá śioftrá GroicPorz ff2v.*

»nastarsza ciotka« = *siostra praprababki lub prapradziadka (2): amita maxima, nastarsza cyotka, soror abavi BartBydg 250b, 251.*

Szeregi: »ani brat, ani swat, ni rodzona ciotka« (1): Iuź áni brát ani śwát ni rodzona ciotká RejWiz 94.

»stryj, wuj, ciotka« (1): tedy po łpadek przychodzą inłzy ktorzy byli na bliźszym łtopniu/ iáko łą Stryiowie/ Wuiowie/ Ciotki GroicPorz gg.

W przen (10) : RejWiz 55; Bo káždy ná tym hándlu/ iuź łowito tráci/ Kto łie s ciotką pánią łżą/ práwie wiernie zbráci. RejZwierc 124; RejZwierc 217v, 224, 237v; PaprPan E2.

Wyrażenie: »rodzona ciotka« [szyk 3 : 1] (4): Nablifłzy tám trzos z workiem á rodzona ciotká/ Oná łkrzynká co v niey wiśi twárda kłotká. RejWiz 58v; RejZwierc 223v, 237; PaprPan C2v.

[Przen: O chorobie: zółtałem towarzysza mego [...] niepráwie zdrowego: (bo y ná pierwším noclegu/ Febrę miał niemáłą) ále Pan Bog miłolierny [...] ráczył nas tym zaráz obdárzyć: iż oná zła (iáko nászá Ruś mowi) Ciotká w ziemię wnet przepádła *HerbOdpow Zz (Linde)*.]

2. W gwarze flisackiej: wrona (1) : Ciotká. *KlonFlis F3v marg.*

Synonim: 2. wrona.

MM